

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hizb-ut Tahrir Emiri Şeyh Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası
Takipçilerinin Sorularına Verilen Cevaplar

Soru Cevap

Es Saniye Arazisini Kiralama ve Müzâraanın Hükümü

M.F. Endülüsi

es Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

Ben, Tunus'tan Vessam Endülüsi. Benim sorum özellikle Es Saniye arazisinin [Sulama teşhizatı vb olan arazi] kiralınması ile ilgili olacaktır. İslam'da Ekonomik Sistem kitabının 214. sayfasında şöyle geçmektedir: "Arazi sahibinin, arazisini ziraat için icara vermesi kesinlikle caiz değildir. Bu şahıs, ister arazinin hem aslı mülkiyetine ve menfaatine malik bulunsun, ister sadece menfaatine malik bulunsun." Yine aynı kitabın 217. sayfasında ise şöyle denilmektedir: "Rasûl SallAllahu Aleyhi ve Sellem'in Hayber arazisini mahsulün yarısına karşılık icara vermesi, bu konuma girmez. Çünkü Hayber arazisi, diğer araziler gibi yalın arazi değildi. Orası ağaçlıktı." Arazinin ziraat için kiralınmasının hükmü açıktır. Hükmün menatı, "Ziraata elverişli arazi" olmasıdır. Hayber arazisine ilişkin hükmün menatı ise değişti. Çünkü Hayber arazisi, ağaçlıydı. Ağaçlar ise ağaç sahibinin mülküdür. Ağaç, arazi gibi değildir. Ağaçlar arazi üzerinde olsa da arazi ağaçlara tabidir.

Bize göre Es Saniye arazisine gelince, kuyu, sondaj, devletin çiftçilere açtığı su kanalları, tarla sulama fiskiyeleri gibi sulama araçlarının olduğu arazidir. Ayrıca arazide ev, ahır, soğuk hava depoları vb. çiftçinin ihtiyacı olan ve araziye tabi olan tarım araçları da bulunabilir.

Soru şudur:

1- Araziye ilişkin hükmün menatı, es-Saniye arazisi olduğunda değişir mi? Çünkü o artık yalın arazi değil, içerisinde sulama vb. araçlar olan bir arazidir.

2- Arazi, tarımsal üretime elverişli olmayan bir arazi olursa, süs bitkileri yetiştiriciliği, fidanlık ya da hayvancılık gibi o zaman hükmün menatı değişir mi?

3- Böyle durumlarda araziye kiraya vermek caiz midir? ve's Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

Cevap:

Aleykum'us Selam ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

1- Yalın arazinin anlamı, tarımsal arazidir, yani tarıma elverişlidir ama ekili olmayan arazidir. Bu arazinin kiraya verilmesi haramdır. Bunun delili şudur: Râfi' ibn Hudeyc şöyle rivayet etti:

كُنَّا نَحَابِرَ عَلِيَّ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَذَكَرَ أَنَّ بَعْضَ عُمُومَتِهِ أَتَاهُ فَقَالَ: نَبِيُّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَمْرِ كَانَ لَنَا نَافِعًا، وَطَوَاعِيَةً رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْفَعُ لَنَا وَأَنْفَعُ. قَالَ: فَلَمَّا؟ وَمَا ذَاكَ؟ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ كَانَتْ لَهُ أَرْضٌ فَلْيُزْعِهَا أَوْ لِيُزْعِهَا أَخَاهُ، وَلَا يُكَارِبَهَا. يَبْلُثُ وَلَا يَرْبِيعُ وَلَا يَطْعَامُ مُسَيِّئًا. "Biz Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem zamanında Muhâbera yapardık. Râfi', amcalarından birisinin kendisine gelip şöyle dediğini söyledi: **Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem bizim için faydalı olan bir şeyi yasakladı, ama Allah'a ve Rasûlü'ne itaat bizim için daha faydalıdır, daha faydalıdır.**" Râfi' devamla der ki: "O nedir?" dedik. **Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem; "Kimin arazisi varsa eksin veya kardeşine ektirsin. Üçte birine veya dörtte birine veya miktarı belli olan bir buğday karşılığında kiraya vermesin"** buyurdu." [Ebu Davud] Muhâbera [Zirai ortaklık], müzâraa demektir.

2- Eğer arazi yalın değilse, yani bakıma muhtaç ağaçlı arazi ise, bu durumda arazinin kiraya verilmesi, müsâkât olarak adlandırılır. [Müsâkât, meyvesi kendine ait olan kişi, meyvesinin belli bir bölümü karşılığında, belli bir süre için sulayıp bakmak amacıyla meyve ağacını bir başkasına vermesidir] Ki bu caizdir. Hatta aralarında ekime elverişli tarlalar olacak şekilde ağaçlar seyrek olsa bile. Çünkü bu durumda arazi, ağaçlara tabidir. Ağaçların bakımı esastır. Müsâkât'ın caiz olduğuna dair delil şudur: el-Buhârî, Nafi'den Abdullah ibn Ömer'in kendisine şöyle haber verdiğini nakletti:

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَامَلًا خَيْبَرَ بِشَطْرِ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا مِنْ تَمْرٍ أَوْ زَرْعٍ، فَكَانَ يُعْطِي أَرْوَاجَهُ مِائَةَ وَسَقٍ تَمْرٍ وَعِشْرُونَ وَسَقٍ شَعِيرٍ "Rasûlullah SallAllahu Aleyhi ve Sellem, Hayber arazisini ve bahçelerini çıkacak ekin ve meyvenin yarısı karşılığında Hayberlilere ortağa verdi. Eşlerine seksen vesk hurma, yirmi vesk arpa veriyordu..."

Hayber arazisi ağaçlıktı, ama ağaçlar arasında ekine elverişli tarlalar vardı. Bu, şu hadiste açıktır:

ثَمَانُونَ وَسَقٌ تَمْرٍ وَعِشْرُونَ وَسَقٌ شَعِيرٍ "Seksan vesk hurma ve yirmi vesk arpa..." Ama ağaçlık daha çoktu. Rasûl SallAllahu Aleyhi ve Sellem belli bir kira karşılığında orayı Hayberlilere ortağa verdi. Yani kiraya verilmesini caiz gördü. Çünkü orası ağaçlıktı. Buna müsâkât, yani ağaçların bakımı deniyor.

3- Ama sizin de ayrıntılı olarak belirttiğiniz gibi sizce es-Saniye olarak adlandırılan arazi, tarıma elverişli olursa, yani kuyu, sondaj, su arkları, ev ve ahır gibi binalar olursa, geri kalan arazi de ekili değilse, ziraat için kiralınması caiz değildir. Orada kanalların veya binaların olması hükmü etkilemez. Çünkü ekili olmadığı sürece yalın arazi olarak kabul edilir.

Görünüşe göre yalın sözcüğünün anlamı konusunda biraz kafan karışmış gibi. Sen yalın araziye hiç bir tesis ve teçhizatın olmadığı arazi olarak düşünüyorsun. Oysa yalın arazi, burada ekilmemiş arazi demektir. Böylece ekili olmayan arazi, ziraat için kiralandığı sürece içinde ev de olsa yalın arazi olarak kabul edilir.

4- Tarımsal üretim dışında arazinin kiralınması caizdir. Bunda hiç bir sakınca yoktur. Çünkü haram olan müzâraa'dır. Eğer arazi, fabrika ve atölye kurmak, otopark yapmak, pazar kurmak ya da hayvancılık için kiraya verilirse, caizdir, haram değildir. Çünkü müzâraa için değildir. Süs bitkileri ve fidan yetiştirmek için arazinin kiraya verilmesi de buna dâhil olabilir. Ama bu bitkilerin kiralanan araziye değil, özel saksılara ekilmiş olmaları şarttır. Çiçekçilik gibi süs bitkileri yetiştiriciliği ve fidan yetiştirme ile uğraşanların durumu böyledir. Çünkü bu işle uğraşanlar, araziye sadece bitki ve çiçek saksılarını koymak için kullanırlar. Çiçek ve bitkileri saksılara ekerler, toprağa değil. Bu durumda arazinin kiraya verilmesi haram olmaz. Çünkü müzâraa değildir. Müzâraa'nın haram olduğuna ilişkin deliller, süs bitkileri yetiştiriciliği için arazinin kiraya verilmesine uygun düşmezler. Aksine bu, araziye kiraya vermenin caiz olduğuna dair delillerin kapsamı içine girer.

Kardeşiniz Ata İbn Halil Ebu Raşta

Facebook sayfasının linki:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=220629058105179>

H.04 Zilhicce 1435

M.28 Eylül 2014